

Het Idzerda-Schema der Bonden.
door M. Hekel.
(uit „BORN”, 2e Jaargang, No. ?, (Juni? 1931.)

Het komt mij voor, dat velen opzien tegen dit zoo interessante en toch zoo logisch in elkaar gezette schema.

Dat men er tegenopziet om volgens de publicatie van den heer I.D.Z. te gaan bouwen, vindt volgens de mij van alle kanten gevraagde inlichtingen zijn oorzaak, in het grootte aantal blokcondensatoren en weerstanden, welke I.D.Z. in het schema heeft geteekend maar, en hier moet men vooral rekening mede houden, als I.D.Z. een schema teekent dan moet er geen speld tusschen te steken zijn, want alle geteekende onderdeelen zijn theoretisch noodig, ook als men gebruik maakt van de nu voor ons waardelooze Philips-octrooien.

Al deze onderdeelen hebben niets te maken met I.D.Z. octrooiaanvraag 50298.

Men is echter niet verplicht alle geteekende materialen in het schema aan te brengen.

Het is grootendeels een kwestie van wat in de practijk nog toelaatbaar is om al deze onderdeelen weg te laten.

Is men hier achter, dat gaat het met dezelfde onderdeelen net zoo goed als vroeger, alleen met dit verschil dat het gebouwde toestel meer presteerd en minder licentie kost.

Daar door mij voor de afdeling Rotterdam der B.O.R.N. een modelontvanger is vervaardigd en men mij verzocht heeft dezen in een serie artikelen te beschrijven, wil ik eerst even stilstaan bij hetgeen I.D.Z. over dit toestel heeft gepubliceerd.

Niet dat ik hierop critiek wil uitoefenen, maar wel wil ik een slippertje dat I.D.Z. gemaakt heeft, rechtzetten, daar men anders de indruk zou krijgen (waar zeg ik niet) dat I.D.Z. die Borners wel alles kan wijsmaken.

Het betreft den schakelaar voor korte en lange golf, der detectorlamp dus den tweede schakelaar. (Zie fig. 3, BORN No. 17.)

Hier staat de arm der schakelaar verkeerd verbonden en moet deze zitten aan den spoel en niet aan den aan aarde geteekende streep, welke men ook min gloeidraad zou kunnen noemen, maar aangezien men hier ten opzichte van den gloeidraad steeds spanning meet, geen min is in letterlijken zin.

Tot zoo ver een slippertje van Idzerda.

Wat verder de beschouwingen over dit schema betreft, wil ik wachten totdat I.D.Z. met zijn artikelen klaar is, wel wil ik hierop vooruitloopen wat betreft de resultaten; deze zijn schitterend.

Er is door mij niet een stukje materiaal meer gebruikt dan voorheen terwijl een 12 Watt eindlamp vol wordt gestopt.

Dus een geluid op drie lampen waar de meeste ontvangers met 4 lampen niet een ruiken kunnen en een kwaliteit om van te watertanden.

M. HEKEL.

Rotterdam, 1 Juni 1931.

NASCHRIFT VAN DE TECHNISCHE REDACTIE.

Het slippertje door mij in fig. 3 (BORN 17) gemaakt, is door den heer Hekel zeer terecht als foutief opgemerkt en doet het mij genoegen, dat de betreffende schema's zoo nauwgezet zijn bestudeerd.

Zoo'n oogenschijnlijk klein teekenfoutje kan bij de practische montage groote onaangenaamheden veroorzaken.

Blijkbaar is de heer Hekel erin geslaagd het door mij gegeven schema nog belangrijk te vereenvoudigen. Alleen moet ik nog even protesteeren tegen de opmerking dat de door mij aangegeven onderdeelen in de betreffende schema's enkel theoretisch noodig zouden zijn. Ik heb de schema's pas gepubliceerd nadat ik de practische bruikbaarheid daarvan had beproefd, wat niet belet dat een handig vakman er zeer goed in kan slagen om nog enkele weerstanden of condensatoren te sparen zonder aan de resultaten belangrijk afbreuk te doen.

Het principieele practijk-schema moet echter in alle mogelijkheden van benoodigde ontkoppelingen voorzien, daar hoegenaamd geen speciale onderdeelen zijn voorgeschreven.

Het is een bekend feit dat andere lampen, transformatoren verschillende resultaten kunnen geven. Ik vertrouw dan ook wel dat de leden van den B.O.R.N. en N.B.R. niet zullen denken dat ik getracht heb de heeren iets „wijs" te maken, doch dat het mijn bedoeling is geweest hen iets „wijzer" te maken in dien doolhof van licenties en octrooien, ten einde te komen tot het bouwen van een goed werkend „licentie-vrij" toestel.

Waar de heer Hekel thans uit ervaring met een dergelijk, door hemzelf gebouwd toestel, tot de conclusie komt, dat de resultaten schitterend zijn, zegt dit veel meer, dan wanneer ik de propaganda voor het, door mij ontworpen, schema zou voortzetten.

De practijk zal mogelijk nog eenige kleine verbeteringen kunnen brengen, zoodat men in staat zal zijn, zijn toestellen „up to date" te houden.

Er zijn variaties genoeg te maken zooals regelbare of vast ingestelde schermroosterspanning, automatische negatieve roosterspanning uit de weerstanden tusschen kathode van elke lamp en aarde, dan wel afgetakt uit de weerstanden opgenomen in de verbinding tusschen min p.s.a. en aarde, capacitieve of variable inductieve regeling van de dempingsreductie met 50298, triode of schermroosterlamp voor plaatdetectie, transformator al of niet stroomloos geschakeld of smoorspoelkoppeling, pentode - of triode - of tetrode-eindlamp met

gloeikathode of equipotentiaal kathode, uitgangstransformator of smoorspoel, weerstand-serie of parallelvoeding voor de diverse plaat-, schermrooster- of hulp-roosterspanningen enz. enz.

Men houde zich echter aan het principiële schema dat berust op de arbitrale beslissingen en waarvan men niet, dan met groot risico voor inbreuk, kan afwijken.

Het is voor mij ondoenlijk om alle ingekomen brieven afzonderlijk te beantwoorden. Ik zal dit in een „vragen en antwoorden rubriek” in BORN zoo kort mogelijk trachten te doen.

Daar het schema alleen beschikbaar is voor licentienemers bij de N.V. Investa kan de behandeling van de ingekomen vragen slechts geschieden wanneer een desbetreffende „schemabon” voor inlichtingen, door de N.V. Investa af te geven, is bijgevoegd.

Niet-leden van N.B.R. of B.O.R.N. zullen dus geen inlichtingen ontvangen over 50298 en het daarvoor ontworpen schema.

I.D.Z.

De Philips-Licenties.

EEN TENDENTIEUS BERICHT.

(uit „BORN”, 2e Jaargang, No. ?, (Juni? 1931.)

De Nederlandsche Bond van Radiohandelaren (N.B.R.) en de Bond van Ondernemers in de Radio Branche in Nederland (B.O.R.N.), deelen ons mede:

Naar aanleiding van het onder den titel „Ontduiking van radio-licenties” gisteren van uit Eindhoven aan de pers verstrekte bericht, zij het volgende medegedeeld:

Het geschil betreft geen ontduiking van licentiegelden, doch een poging der N.V. Philips, om aan de in Februari 1930 met de Radiobonden gesloten overeenkomst terugwerkende tracht te gaan verleenen met betrekking tot vóór dien datum geleverde apparaten.

Naar de meening der Bonden is deze poging in strijd met de gesloten overeenkomst.

Bovendien ware het behoorlijk geweest, een dergelijke principiële vraag voor de daarvoor overeengekomen arbiters aanhangig te maken.

Deze poging, om in een voor den geheelen handel zoo belangrijke zaak, buiten de overeengekomen arbitrage om, tegen een handelaar (niet-fabrikant-licentienemer) in Kort Geding een Incidenteele beslissing te verkrijgen, kan door de Bonden dan ook niet anders worden beschouwd als ontduiking der bestaande overeenkomst.

De President van de Rechtbank te Utrecht heeft de N.V. Philips dan ook gelast, vóór 15 September 1931 het geschil omtrent de hoofdzaak voor den bevoegden Rechter of scheidsrechter aanhangig te maken.

Bovendien is van de voorlopige beslissing van den President, door welke de geheele handel in tweedehandsch- of vóór de licentieheffing vervaardigde toestellen wordt lam gelegd, geappelleerd bij het Hof te Amsterdam.

Ten slotte heeft de N.V. Philips inderdaad getracht, een strafvervolgning tegen de beheerende vennoten van den Centralen Radio-Groothandel uit te lokken. Doch de Officier van Justitie heeft na onderzoek de aanklacht ongegrond bevonden, en is dan ook niet tot vervolging overgegaan.

This document may be freely distributed. The copyright has not been abandoned. Do not modify or excerpt it without my permission, but feel free to distribute it in its entirety.

Jacob A. de Raadt, Avondale Arizona USA. 2005-07-07.